SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. C. No. 14. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY 22, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го СІЧНЯ 1993. Ч. 14. РІК C.

Пам'ятаймо про Україну!

„Отой народ-титан, хто у своїй оселі Поставив свій закон, що спомин і мета"

РУХ ОБВИНУВАЧУЄ КОМУНІСТІВ

Київ (УНІАР). — Тут, у вівторок, 19-го січня, Народний Рух України, аналізуючи теперішню ситуацію, оприлюднив заяву, в якій сказано: „Під тиском комуністичної більшости Верховної Ради її Президія прийняла рішення про проведення позачергового пленарного засідання ВР 20-го січня 1993 року. Під ширмою демагогії про соціяльний захист інтересів народу, під виглядом перегляду останніх рішень Уряду комуністична більшість насправді плянує розглянути питання про резигнацію Уряду Кучми, підписання статуту СНД, скасування постанови Президії Верховної Ради про заборону діяльности Комуністичної партії. Народний Рух України розцінює ці дії номенклятурної більшости як заколот проти української держави і спробу конституційного перевороту, метою якого є ліквідація української державности та відновлення комуністичної імперії. Народний Рух України закликав громадян прийти до Верховної Ради 20-го січня, щоб висловити свій рішучий протест проти намагань здійснити комуністичний заколот.

Соціялістична Партія України (СоцПУ) також оприлюднила заяву, в якій стверджується, що головною причиною негайного скликання пленарного засідання є невиправдане підвищення цін і видання Урядом декретів, які поглиблюють всебічну кризу суспільства. Соціялісти закликають народних депутатів „виправити ситуацію всупереч намірам політичних авантюристів".

Народний депутат Володимир Яворівський сказав, що вимогу негайного скликання пленарного засідання висунула прокомуністична група народних депутатів зі східних областей України. На думку Яворівського, метою цих депутатів є обговорення статуту СНД, а також питання про реабілітацію Комуністичної партії України.

Заступник голови Верховної Ради України Володимир Гриньов в інтерв'ю для УНІАР заявив, що ніякої негайности у скликанні надзвичайного пленарного засідання Верховної Ради нема, але вже зібрано 242 депутатських підписи під вимогою внести до порядку денного питання про поновлення в правах Компартії України. За словами Гриньова, Президія ВР принципово не ставила цього питання, але соціяльно-економічна криза сприяє таким настроям. Комуністичного перевороту ще нема, але депутатський корпус подавсь праворуч, це так.

Л. Кравчук поліпшує виконавчу владу

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 19-го січня, Президент України Леонід Кравчук провів нараду зі своїми представниками в областях та в Києві. Вони спільно обговорили ситуацію в Україні, шляхи виходу з економічної кризи й посилення соціяльного захисту населення. Президент наголосив, що потрібна взаємодія місцевих державних адміністрацій для реалізації декретів Уряду. Обговорено проблеми удосконалення структур виконавчої влади на місцях.

Зустріч Президента зі своїми представниками на місцях зумовлена тим, що міністерства, бюра України, Рада Міністрів Республіки Крим та місцеві державні адміністрації не виявили достатньої активности для виконання закону про селянські господарства. Це гальмує відродження сільськогосподарського приватного сектора економіки і має негативний вплив на харчовий ринок.

Керівник Центру Ринкових Реформ Володимир Лановий сказав, що держава ще не вміє віддати, а громадяни — взяти шматок централізованого „пирога". В цьому, на його думку, головна проблема приватизації.

ВИСОКА ОЦІНКА

Київ (УНІАР). — Високу оцінку діям українського батальйону у Сараєві дало командування миротворчими силами Організації Об'єднаних Націй на пресконференції для журналістів.

Померла М. Мороз

Джерзі Сіті, Н.Дж.— До Головної Канцелярії УНСоюзу наспіла вістка, що у вівторок, 5-го січня ц.р., померла в Бостоні на 97-му році життя Марія Мороз, довголітня членка УНСоюзу, основниця парафії української православної церкви св. Трійці в Бостоні, дружина покійного Петра Мороза, основника 238-го Відділу УНСоюзу, довголітнього його предсідника та делегата багатьох конвенцій УНСоюзу.

М. Мороз, народжена в Осташівцях, в західній Україні, прибула до Америки в 1912 році та відразу включилася у громадське та союзове життя українців Бостону. Після Другої світової війни вона вела акцію допомоги новим імігрантам з України поселитися в Америці та стати громадянами цієї країни. М. Мороз була також активною в драматичному гуртку української громади в Бостоні.

Залишила в смутку сина Євгена, дві сестри — Анну та Євдокію в Україні, шість внуків та трьох правнуків. Похорони відбулися 9-го січня ц.р. з української православної церкви св. Андрія в Джемейка Плейн на місцевий цвинтар.

ДИСКРЕДИТАЦІЯ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ

Симферопіль (УНІАР). — Як повідомило Українське Радіо, Кримське Республіканське Товариство Української Мови, Асоціяція Вчителів і Союз Українок Симферополя звернулися з листом до голів Верховної Ради Івана Плюща та Верховної Ради Криму Миколи Багрова з приводу дискредитації в Криму мовної політики України.

Фрагмент із святкування Дня Соборности в Києві в 1992 році.

Остап Тарнавський

День 22-го Січня

Це був великий день, коли вогню аркану
людині дарував відважний Прометей!
Хоч звисні боги помстились на Титану,
його вогонь горить, як чину апогей.

Це був великий день, коли слова любови
приніс між люд простий божественний Христос!
Хоч розп'яли його, щоб більше не промовив,
його завіт горить, як сонця вічний стос.

Укрийте цей вогонь, Титанові унуки,
у серці бережіть божественну любов!
Бо цей вогонь — це дух, а дух — це творчі руки,
що їх призначення — верхи нових будов.

Був наш великий день, коли народ безсмертний
піднятися посмів до вільного життя:
наперекір богам, що призначили вмерти,
наперекір судам — величне вороття.

Так іскорка мала, що йшла метеоритом,
і думка запальна, народжена в серцях,
Титановим вогнем, Христовим заповітом
живе-палахкотить, мов дух, що без кінця.

Це він, мов Прометей, прикований до скелі,
це він, немов Христос, розп'ятий до хреста —
отой народ-титан, хто у своїй оселі,
поставив свій закон, що спомин і мета.

У СВІТІ

В НАЙБЛИЖЧІ ДНІ Японія відкриє свої дипломатичні представництва в чотирьох нових незалежних державах — Україні, Білорусі, Казахстані і Узбекістані.

У ВІВТОРОК, 19-ГО СІЧНЯ, набрав чинности декрет українського Кабінету Міністрів про порядок митного оподаткування речей, що вивозяться за межі республіки. Для чужинців мито на певні предмети, а в списку є їх до півсотні, становитиме 100 відсотків вартости товару. Без мита можна буде вивозити товари, загальна вартість яких не перевищує суми двох мінімальних заробітних плат, а також речі особистого користування для тих, хто виїжджає з України тимчасово.

В НЕДІЛЮ, 17-ГО СІЧНЯ, на території палестинського табору в Ливані були чотири вибухи динамітових бомб. Представники сил безпеки Ливану трактують ці терористичні акції як нове свідчення ворожнечі між різними політичними фракціями палестинців, зокрема між прихильниками Ясіра Арафата і Абу Нідаля. Після того, як Ізраїль депортував понад 400 мусулманських фундаменталістів, серед радикальних палестинців нового стимулу дістала опозиція до Ясіра Арафата і до мирних переговорів між арабами й Ізраїлем.

ДВОЄ ГОЛЛЯНДСЬКИХ ВОЯКІВ з миронoсних сил ООН засуджено воєнним трибуналом до чотирьох місяців тюрми за відмову виконати наказ під час проходження служби в Боснії. У серпні минулого року голляндські сержанти Гермєнс і Гоппенбравс відмовилися післати свій підрозділ у військові казарми боснійської столиці, де разом з українським підрозділом повинні були обслуговувати пункт зв'язку. Голляндці заявили, що не підуть до тих казар з огляду на невпинний обстріл сербів. Український підрозділ без вагань приступив до виконання наказу і чергував у казармах не одну зміну, як належало, а дві, не зважаючи на те, що ще раніше потрапив під прямий вогонь сербських бойовиків і один з українських вояків загинув.

У ВІВТОРОК, 19-ГО СІЧНЯ, на летовищі Ляйпцігу сів літак з 29 боснійськими дітьми-інвалідами. Їх вивезли з Сараєва працівники ООН. Особи, що супроводжували дітей, розповіли журналістам, що Сараєво гине просто на очах. Там нема ні харчів, ні медикаментів, ні огрівання, ні навіть електричного світла, так що врятувати дітей-інвалідів можна було тільки перевезенням їх до іншої країни. По дорозі на летовище двоє дітей загинуло від куль сербських снайперів.

ШІСТЬ ВАНТАЖНИХ АВТ привезли для мешканців Південної Осетії гуманітарну допомогу від турецького Товариства Червоного Півмісяця. Вантаж складався з десятків тонн дитячого харчування, чаю, цукру, молочного порошку, а також різних медикаментів. В найбільшому шпиталі Цгінвалі, головного міста Південної Осетії, встановлено автономну електричну станцію, спеціяльно для цієї мети виготовлену в Туреччині.

КОЖНИЙ ЧЕТВЕРТИЙ БІЛИЙ мешканець Південно-Африканської Республіки віком від 18 до 34 років хоче виїхати з країни. Як засвідчує опитування громадської думки, проведене Радоєю в питаннях гуманітарних наук Південної Африки, за перші 8 місяців минулого року кількість бажаючих переїхати в іншу країну збільшилася на 9 відсотків. У списку країн, куди найчастіше виїжджають південноафриканці, на перших місцях стоять Австралія, Парагвай і Замбія, де фармерів приваблює добра земля і можливість дістати її в оренду на 99 років. Хоч земельна ліцензія в Замбії коштує 45,000 дол., її власник протягом п'ятьох літ є звільнений від податків і може без мита ввозити в країну необхідне устаткування. Замбійські власті дозволяють також переводити за межі держави до 70 відсотків прибутку.

В АМЕРИЦІ

АМЕРИКАНСЬКА КОМПАНІЯ Аеро-Дітройт має намір створити разом зі спеціялістами запорізького автобудівного підприємства чотиридверне авто ЗАЗ-1103, яке було б здатне до конкуренції на світовому ринку.

З НЕТЕРПЕЛИВІСТЮ американська громадськість вичікувала перебрання державного керма новим Президентом, а ще з більшою нетерпеливістю та цікавістю чекають на те, яку ролю відіграватиме дружина президента Билла Клінтона у політичних державних рішеннях. На думку політичних аналітиків і спостережень окремих кореспондентів у цьому напрямку з кожним днем починає бути видніше, що Гілларі Клінтон буде першим і найважливішим дорадником нового президента Клінтона. Що більше, громадяни Арканзо підкреслюють, що в їхньому світі обоє Клінтони були завжди спільниками у всьому, тому й прозвано їх „Билларі".

МІЖПРОСТІРНИЙ КОРАБЕЛЬ „Ендевор" після шестиденної подорожі з п'ятиченною залогою під проводом полковника Джана Кеспера повернувся на землю та приземлився у Космічному центрі ім. Кеннеді в Кейп Канаверал на Фльориді без будь-яких проблем. Ця перша із запланованих в цьому році восьми місій включала такі завдання: спробу ходження в космосі, запуск сателіта у космос для збирання та передачі різнородних інформацій та перші заходи у підготові побудови космічної станції.

БЕРУЧИ ПІД УВАГУ звернення нюйоркського посадника Дейвида Дінкінса, виконавчий комітет Конференції посадників ЗСА на своєму зібранні у Вашінгтоні у вівторок, 19-го січня, схвалив рішення, що річна конференція літом цього року відбудеться в Ню Йорку. Аналітики і політичні спостерігачі уважають, що це рішення буде хоча не дуже вагомою, а все ж таки перемогою для Д. Дінкінса у цьому для нього рішальному році — передвибори в Ню Йорку є призначені на 14-го вересня.

ПОЛІТИЧНІ СПОСТЕРІГАЧІ твердять, що у Вашінгтоні заноситься на затяжну боротьбу за терен дії окремих агенцій у Федеральному уряді з приходом нової адміністрації. Дорадники Билла Клінтона, вивчаючи різноманітну діяльність Департаменту юстиції, порекомендували щоби 1,000 агентів ФБІ перенести виключно для розслідкування торгівлі наркотиками до відділу нагляду за наркоманством. Таке перенесення майже 10 відсотків працівників ФБІ може встановити сильну протинаркоманську одиницю в одному відділі під керівництвом одного директора та може дати корисні висліди у боротьбі з наркоманством.

П'ЯТЬ ІЗ ДЕСЯТИ найбільших банків у ЗСА включно з Ситікорп, Хемісал і Чейс у вівторок, 19-го січня, звітували про свої надзвичайно великі прибутки, що в свою чергу спонукало провідних банкирів заявити про можливе закінчення клопотів у банковій індустрії, спричинене високими позичками на купівлю нерухомостей. Рафаїл Сойфер, банковий аналітик фірми Бровн Брадерс Гарріман уважає, що повищі звітування вказують на помітне оздоровлення банкової індустрії в четвертому кварталі 1992 року, що, на його думку, є прямим наслідком економічного поліпшення.

БЛИЗЬКІ СПІВРОБІТНИКИ та приятелі президента Джорджа Буша кажуть, що хоча Президент пережив свою програну, то вони є здивовані його спокійним, а при тому послідовним, виконанням своїх обов'язків у цих кінцевих днях його каденції. Вони завважують цілковитий брак будь-якого огірчення до новообраного президента Билла Клінтона, а навпаки Барбара Буш дуже позитивно висловлювалася про майбутню нову господиню Білого Дому. З усього видно, що президент Джордж Буш вірить у слова: „Коли кінчається, значить закінчилось".

Б. КЛІНТОН СТАВ 42-ИМ ПРЕЗИДЕНТОМ ЗСА

Б. Клінтон виголошує інавгураційну промову.

Вашінгтон. — Тут в середу, 20-го січня, в полудень Віллям Джефферсон Клінтон склав присягу як 42-ий Президент З'єднаних Стейтів Америки.

На врочисту церемонію передання влади у Вашінгтоні перед будинком Конгресу зібралися десятки тисяч американців і гостей з інших країн. Поклавши руку на Біблію, Билл Клінтон промовив слова традиційної присяги, яка вимагає від нього сумлінного виконання нових обов'язків і найпершого з них — оберігати Конституцію ЗСА.

Присутні на виступі Б. Клінтона журналісти відзначають, що на його промову вплинуло захоплення поезією, і це дістало підкріплення вже в перших його словах: „Співгромадяни! Сьогодні ми святкуємо таїнство оновлення Америки. Ця церемонія відбувається посередині зими, однак своїми словами і обличчям, зверненим до світу, ми прямуємо до весни. Весна повертається в одну з найдавніших демократичних держав світу — весна, що несе силу і відвагу для нового відкриття Америки!" Порівнявши прихід нової адміністрації з приходом весни, Клінтон багато разів вживав у своїй промові слово „переміни". „Не переміни заради переміни, але переміни, необхідні для збереження американських ідеалів життя, свободи і щастя. Хоч ми маршуємо під музику сьогоднішнього дня, наша місія апелює до вічних вартостей", — підкреслив президент.

На думу Б. Клінтона, кожне покоління американців повинне переглядати саме поняття „американець". В імені свого покоління новий Президент подякував своєму попередникові Джорджові Бушеві за піввікове служіння батьківщині, а також висловив вдячність на адресу мільйонів американців, які проявили мужність і жертвенність у боротьбі з депресією, фашизмом і комунізмом. Віддавши належне своїм попередникам, Б. Клінтон відразу став говорити про те, що одержаний ним спадок вимагає цілковитого перегляду. Президент підкреслив, що його покоління росло в атмосфері холодної війни, а тепер воно вступило в соняшну епоху, коли комерційні зв'язки охоплюють цілий світ, техніка досягнула казкового рівня і надія залишається тільки мирне суперництво.

„Новий світ захоплює в свої межі життя мільйонів американців, котрі здатні до суперництва і котрі в цьому суперництві перемагають. Проте коли багато людей працюють все тяжче, а дістають все менше, коли деякі не можуть взагалі знайти працю, коли вартість медичного забезпечення загрожує підривом родинного бюджету і розореням — великим і малим підприємствам, коли страх перед злочинністю, що дедалі зростає, охоплює наших громадян, коли мільйони дітей з бідних родин навіть на уявляють собі того життя, до якого ми їх кличемо, — ми не можемо не говорити про зміни. Ми знаємо, що мусимо подивитися правді в очі і застосувати рішучі кроки, бо заміcть того, щоб давно це зробити, ми довго пливли за течією і це забирало наші сили, руйнувало нашу економіку і зменшувало віру в себе".

Відомо, що під час передвиборної кампанії Б. Клінтон критикував Адміністрацію Дж. Буша за те, що вона занадто багато займалася питаннями зовнішньої політики на шкоду внутрішнім проблемам, однак в інавгураційній промові новий Президент висловився дещо інакше: „Щоб оновити Америку, ми повинні

(Закінчення на стор. 3)

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до середи 20-го січня 1993, 13,825 чеків-дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

358,020.35

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year• — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

22-ге Січня

Напевно знайдуться земляки, які скажуть, що коли 24-го серпня 1991 року Верховна Рада України проголосила державну незалежність України і всенародний референдум цю постанову величаво затвердив 1-го грудня того самого року, то дату 22-го Січня 1918 року треба віддати до архіву. Так не є. Бо коли б не було 22-го січня 1918 року, то не було би 24-го серпня 1991 року. Це не тільки черговість дат, це не тільки в одному і другому випадку використання історичного шансу: після упадку царату і після розвалу совєтської імперії. Сутнє історичне значення проголошення Українською Центральною (насправді Малою) Радою державної самостійности у 1918 році — це відірвання української політичної думки, від хитання поміж орієнтацією на Польщу або орієнтацією на Московщину, як це було за історичної Гетьманщини. Те хитання орієнтації на одного з двох ворожих Україні сусідів довело до катастрофи Переяславського договору 1654 року.

Тарас Шевченко був ще лагідний у відношенні до Богдана Хмельницького, назвавши його „нерозумним сином" Цей нерозум спричинив поярмлення України, з якого задарма намагався визволити Україну Іван Мазепа. Після нещасливого бою під Полтавою у 1709 році прийшла епоха брутальної русифікації, яка тривала аж до наших часів. Міхаїл Ґорбачов дещо злагіднив окупаційний режим своїми гаслами „гласности" і „перебудови", але і він максимум поступок українському рухові бачив у „союзовому договорі", який признавав Україні вузьку культурну автономію. Ще напередодні референдуму в Україні він закликав український народ не голосувати, бо воно „антиконституційне і нелеґальне". Не тільки українці, але й у масі росіяни, поляки, жиди і татари голосували „за" державність України, бо мали досить експлуатації України і трактування України як своєї колонії.

22-ге січня 1918 року не впало з неба. Це був IV з черги Універсал. Попередні три крокували шляхом — від автономії почерез Федерацію до самостійности. Перед 26-им серпня 1991 року було 16-те липня того року із проголошення „суверенности", але ще не самостійности. Паралеля між роками 1917—1920 в Україні, а визвольним рухом нашого часу та дворічним існуванням державности України у тому, що і тоді і тепер це було пручання проти маси труднощів ззовні і зсередини.

Історія Української Народної Республіки знає період Центральної Ради, Гетьманату і Директорії. Дворічний час сучасної державности України знає всі злощасні наслідки комунізму, зубожіння країни, яка славилася, як „житниця Европи", але й покалічення людських душ. Відсіль те явище хабарництва і масових злочинів в Україні, цієї наживи несовісних людей, які бачать у хаотичних відносинах добру нагоду для власної наживи. Українська Народна Республіка знала отаманщину, знала хитання між комунізмом і патріотизмом: Володимир Винниченко підкреслював у драмі „Між двох сил".

Не віддаваймо до архіву дати 22-ге січня 1918 року. Це була, є і залишиться по віки світла дата державного самовизнання України і тому тепер у 75-ті роковини треба поклонитися цій світлій даті. Повний текст IV Універсалу поганенький, пацифічний, повний соціялістичної нереальної фразеології. Але оце єдине речення залишиться по всі часи світлим доказом зрілости українського народу:" ...од нині Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною вільною і суверенною державою українського народу...

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати допи[illegible]правити мову. Просимо дописувачів подавати п[illegible] імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочую[illegible]. У випадку англійських назв чи прізвищ слід по[illegible]и їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Микола Руденко

КРИЗА В УКРАЇНІ

II

Ось деякі приклади. Перед збиранням підписів за референдум з приводу дострокових виборів Верховної Ради подекуди було проведено опитування. Переважна більшість відповіла так:

— Навіщо ви це затіваєте? Адже ж новій Верховній Раді на те, аби набратися досвіду й спрацюватися, треба не менше року. І де ґарантія, що будуть обрані кращі депутати, а не гірші?

Хоч як старалися рухівці на чолі з В. Чорноволом, а народ їх не підтримав: було зібрано лише половину підписів, необхідних для проведення референдуму.

Або ось приклад. Уряд Фокіна втратив довіру народу і нарешті був повалений. Разом з тим похитнувся авторитет Президента — він до останнього дня підтримував Вітольда Фокіна та його фаворитів, що виявилися справжньою мафією. Досить сказати, що лише в міністерстві зовнішньої торгівлі арештовано за хабарництво і зловживання службовим становищем шість посадових осіб на чолі зі заступником міністра. А взагалі по країні вже вилучено у хабарників та розкрадачів народного добра 64 мільярди карбованців і 12 мільйонів американських долярів. Звичайно, це тільки частина награбованого. Фокін сьогодні працює в Академії Наук як рядовий економіст, біля дверей його кабінету стоїть міліціонер. Не зовсім ясно, чого він там стоїть — може, Президент вирішив охороняти свого друга від охочих звести з ним рахунки. А в народі кажуть:

— Хай звикає жити під вартою. Заслужив.

Тим часом новий прем'єр Леонід Кучма вживає таких непопулярних заходів, що здавалося б, вся Україна повинна завирувати у страйках і мітинґах. А проте все відбувається навпаки: мітинґів і страйків поменшало, люди взялися за працю. І замість прокльонів на голову Кучми вінничани, скажімо, оголошують його українцем року, з інших областей лунають голоси на його підтримку. Кучмі повірили, він став найпопулярнішою людиною в Україні. Цим я не хочу сказати, що всі його зрозуміли, всі готові дружньо схвалювати його економічні заходи. Це, звісно, не так. Та коли казати про народ у цілому, то переважна більшість підтримує Кучму.

Тепер погляньмо, як виглядають його доволі радикальні заходи. Уряд Кучми своїм декретом відпустив ціни на головні продукти харчування — отож їхня грошова вартість одразу ж стрибнула від сотень купонів до тисяч, що й казати, явище безрадісне. Аби його зрозуміли громадяни України, Леонід Кучма виступив із зверненням до народу. Коротко перекажу головні думки цього звернення.

Справи в сільському господарстві складаються так, що ми можемо втратити будь-які можливості для його відродження. Практично це означає: не лише ми будемо голодувати — голодуватимуть наші діти й наші онуки. Хіба ж за цих умов здатна вижити самостійна Україна? Подумати тільки, до чого ми дожились: нині колгоспникам вигідніше вилити молоко просто в ріллю, аніж везти його на молочний завод. І якщо вони цього не роблять, то лише із почуття обов'язку й любови до України та її народу.

Літр бензини часом коштує дорожче, ніж бідон молока. В СССР паритет цін ніколи не складався на користь селянства. Промислові вироби поставляли в села на таких умовах: за тонну заліза тонну м'яса, за метр ґазових труб невеликого діяметру метр ковбаси. Сьогодні ціни дещо вирівнялися, але ж як саме? Ось як: державні закупівельні ціни на харчові продукти збільшилися в 15 разів а промислові вироби (трактори, комбайни, вантажівки тощо) подорожчали в 30-40 разів. Щождо пального, то ціни на нього виросли в 300 разів чи навіть більше. Хіба ж можна так господарювати? Лишається єдина можливість: хай вартість продуктів сільського господарства визначає вартість промислових товарів, а не навпаки, як це було раніше. Інакше ми просто загинемо.

Продовження буде.

СЛОВО ЛЕОНІДА КРАВЧУКА 24-ГО СЕРПНЯ 1992 РОКУ

(„Свобода" з 9-го жовтня ц. р. широко подала інформацію про складання уповноважень ДЦ УНР в екзилі владі незалежної України. Нижче подаємо текст промови Президента України, виголошеної з нагоди цієї історичної події).

Шановні пані і панове, шановні друзі!

Я маю велику честь прийняти цей клейнод, цей знак Гетьмана України Івана Мазепи. Учора сталась, мені здається, дуже важлива подія, коли Українська Православна Церква — Київський Патріярхат, зняла з Івана Мазепи прокляття, яке він носив. І цим самим ще раз підкреслила, що людина, яка все своє життя поклала за Україну, за її духовність, за її державність сьогодні входить до нашої Нової України, як людина-борець, людина з якої всі ми маємо брати приклад.

Сьогоднішні дії дійсно, які ми завершуємо, мають надзвичайно велике значіння. На урочистому засіданні Народна Республіка в екзилі, її Президент, передали перед усім народом України Грамоту припинивши — склавши свої уповноваження. Сьогодні ми приймаємо документи одзнаки тої Держави, цим самим підкреслюємо, що свій родовід продовжуємо від Української Народної Республіки, а до цього від тих часів, від тих історичних часів, які надають нам силу і велич нашому народові.

Так сталося в історичному житті, особливо останніх 70 з лишнім років, коли всіх хто боровся за Україну нарікали її ворогами. Я хочу сьогодні на цій урочистій події підкреслити, що попри всі негаразди, які мали місце в нашому житті Уряд Української Народної Республіки в екзилі, її Президент і вся українська громада — кращі її представники — сини і дочки, які вітрами політичними були змушені покинути свою рідну землю, продовжували там боротись за незалежну Україну, і та ниточка, яка зв'язувала еміграцію, зв'язувала діяспору з Україною вона ніколи не розривалася.

Кращі сини і дочки тут на материнській землі боролися за державність нашу. І сьогодні, відвідуючи історичний музей і виставку з позицій, яка призначена І-ій річниці незалежності України можна ще раз переконатися скільки то було покладено людських життів, скільки загинуло кращих представників нашого народу за те, щоб ми сьогодні святкували першу річницю.

І, мабуть, найважливішим, найвагомішим словом має стати клятва, клятва від нашої історії, клятва від нашого народу, щоб Україна була вільною, незалежною, самостійною державою; щоб Україна була державою великою, гуманною, духовною і економічно міцною. Державою, яку поважатимуть у світі не тільки за те, що це великий народ з великою історією, а й за те, що цей народ будує державу гідну своїй величі і своїй силі.

Я хочу сказати, що мабуть, найвищим нашим дійством на честь нашої української держави, річницю якої святкуємо, було б будівництво великого храму на честь 1-ої річниці незалежності нашої держави. І може ми разом з святою Церквою, держава наша разом з усім нашим народом — віруючим і не віруючим приймемо до себе таке святе рішення: збудувати цей великий храм. Нехай цей храм започаткує нашу єдність, наше взаємне зрозуміння, наше бажання жити разом, працювати разом, забезпечувати мир і спокій на нашій землі для всіх людей, для яких наша українська земля є землею рідною, землею матір'ю.

Я хочу подякувати президентові Миколі Плав'юку за те, що він продовжував кращі традиції — кращих синів України на вигнанні — в екзилі і сказати, що ми тут всі — Уряд, Президія, Верховна Рада — перед усім народом маємо зробити все, щоб ніколи більше ні Президент, ні будь-хто з України не був вигнаний за її межами, щоб були вигнані тільки наші вороги.

Я хочу подякувати Вам, Ваша Святість, за те, що Ви довгі роки несете український дух, українську віру православну — християнську віру. І сьогодні Ваші мудрі слова, що на нашій українській землі православіє наше має об'єднатись, має жити разом тому, що як Президент України я виступав, виступаю і буду виступати за те, щоб українська держава, незалежна, мала свою незалежну церкву. Будемо разом з Вами, я на це сподіваюсь, будемо будувати державу нашу, державу незалежну, правову, демократичну.

Я, звичайно з честю носитиму цей знак, може в найурочистіші часи, хвилини свого життя, але я хочу, щоб воно було, знову ж таки, по закону. Колись Верховна Рада, ми ще порадимось, прийме статус цього знаку, прийме процедуру його носіння, я може так скажу, щоб це було все у відповідності, знову ж таки, з правом закону, і з тою дорогою, від якої цей знак до нас прийшов. Дякую!"

(Текст цієї промови записаний з відеокасети, отриманої урядовою дорогою з Києва).

Галина Маняко

Україно!

Україно! Ти в мені не спала
Ні на мить усе моє життя,
В моїм серці завжди вирували
Все твоє минуле й майбуття,
Кров козацька спокою не знала,
Воля в ній жар-птицею жила,
І тому сваволя не зламала
Мужності два сонячних крила.
Україно! Той, хто тебе зрадить,
Втратить Батьківщину у житті,
Сам себе навіки обікраде
Зникне, як той юда у пітьмі.
Хай минуле кличе нас в майбутнє
Славою, що в нас колись була,
Щоб на обрії, прекрасна і могутня,
Україна зіркою зійшла!
Є в нас Кобзареві заповіти,
Сяють наші храми над Дніпром,
Хай же засівають наші діти
Рідну Землю щастям і добром.
І ніхто, хай не приспить у душах
Те, чим наші пращурі жили,
З Ярославом Мудрим горе зрушим,
Щоб в Чорнобилі знов мальви зацвіли,
Щоб твої, Вкраїно, не носили
Діти сльози рабства у очах,
Боже дай з нас кожному ту силу,
Що палає пам'яттю в серцях!
Боже, поведи нас за Тарасом,
Генієм, пророком і борцем,
Поведи за Прометеєм нашим
Правди, волі, матері співцем!

1992 р.

Віка Івченко

Реквієм

В серці рана не обезболена:
Україна моя — знедолена.
І травневі демонстрації —
то річниці радіяції.
Залишилось лише молиться:
ми — в концтаборі, не в столиці.
Сумно й тяжко вмирають дітки —
мої друзі і однолітки,
жартівливі і неслухняні,
не потрібні нікому, крім мами...
Плачуть стіни — шпитальні і хатні.
Чи трагедії ж ці — приватні?!
...Голуби гірошимські, чисті
не злетять у приреченім місті.

26 квітня 1990 року, **Київ.**

Доля

Україно моя засніжена,
запечалена колисковими!
Вітер рани твої зализує,
від Чорнобиля успадковані.
Скільки горя зазнала й лиха ти,
і думки твої невеселі...
Знову щось заважає дихати
у просторій твоїй оселі.
Стали діти на тіні схожими,
ніби вже повернулись з раю.
А з ікони очима Божими
сумно доля на них позирає.

1992 р.

Плач

Де ти, моя доле?
Де ти, Україно?
Мов пташка в неволі,
душа моя гине.
Тут все пречудово.
Та туга на серці:
чужа моя мова
байдужій Америці.
В холодних, мов крига,
нічиїх оселях,
випродують книги
і душі на „сейлах".
А в рідній країні,
де влада народна,
сестра моя нині
вагітна й голодна...

Квітень 1992 р.,
Міннеаполіс.

І. Самійленко

ПЕРШИЙ ЕТАП ДЦ УНР В ЕКЗИЛІ

I

Національно-визвольна революція 1917—20 рр., хоч і була короткочасною, але своїм значенням в історії українського народу — це була велика епоха, яка визначила мету і напрямок нашого сучасного і майбутнього. Вже тоді український народ мав повну нагоду вибороти і закріпити за собою волю і державну незалежність, увійти в сім'ю вільних народів світу, втішатись життям у добробуті, стати повним господарем на своїй багатющій землі. Але так не сталося.

Після трилітніх кривавих боїв славної армії Української Народної Республіки з кількакратно переважаючими ордами червоної Москви, дня 21-го листопада 1920 року завершилась повна окупація Наддніпрянської України.

У роковий і пам'ятний день — 21-го листопада 1920 року мазепинський кінний полк цілий день відчайдушно відбивав безперервні атаки московської червоної орди — кінноти Котовського, аби дати можливість військовим і цивільним обозам переправитися через річку Збруч. Виконавши це бойове завдання, мазепинці вбрід перейшли Збруч, а бронепотяг „Кармелюк", вистрілявши в лави ворожої кінноти останні набої, гримнув з кручі Збруча, щоб не датися у руки ворога.

На березі Збруча в Оріхівцях і у Підволочиську обсервували цю баталію голови Держави і Головний Отаман Військ Симон Петлюра, голова Ради Міністрів УНР Андрій Лівицький та генерал Головної Команди Михайло Павленко і їх оточення, символізуючи моральну єдність державного і військового проводу з цивільною частиною цього великого ісходу.

Втрата суверенної незалежної української держави глибоко потрясла серця свідомих українців у світі. Питання — чому ми програли — вже довгі роки нуртує у наших душах і серцях. У відповідь на це можна подати ряд вагомих причин, але не час сьогодні про них говорити. Для українського народу важливим є те, що Уряд УНРеспубліки з його державним апаратом не капітулював і не підписав з ворогом жодної мирової умови, що його героїчна Армія і її Головна Команда не здалися і не розпалась, а „під натиском ворожих сил та з огляду на несприятливу міжнародну ситуацію, — як говорив С. Петлюра, — відійшли на другу лінію наших бойових позицій".

Тоді ж він рішуче заявив, що „Боротьба нашого народу не припиняється і не припиниться. Нехай вона бере нові й нові жертви, але Україна незалежна, хоче того Европа чи ні, таки буде".

Як бачимо, Симон Петлюра, з глибоким огірченням у душі, пов'язував одну із важливих причин поразки молодої української держави (УНР) з „міжнародньою ситуацією" того часу та з повним іґноруванням найелементарніших і найгуманніших та справедливих аспірацій українського народу. Бож борючись за волю і державну незалежність з комуно-московським аґресором, скривавлена Україна одночасно боролася і за свободу Західньої Европи, за ідеї Хартії Вілсона. Україна заступила дорогу большевицьким ордам до Будапешту і Берліну, що поспішали на допомогу комуністичним бунтам. Україна була справжнім природним союзником західньої демократії. За це її большевики, устами Леніна, назвали союзником Антанти.

І що ж? У „подяку" за це Хартія Вілсона не „добачила" і оминула Україну. Щобільше, 24-го березня 1919 року військо країн Антанти поспішило звільнити територію колишньої російської імперії. Цим вони звільнили 3,950 большевицьких військ на інших фронтах та кинули військові сили на знищення УНРеспубліки, щоб завершити повну окупацію країни, що й сталося трагічного 21-го листопада 1920 року.

Війна УНР з московсько-большевицьким аґресором по суті була війною двох чужих одна одній країн, двох протилежних систем. Український народ у цій визвольній війні засвідчив, що він не пішов нога в ногу з большевицькою Москвою, а вибрав свій незалежний шлях державного і суспільного життя, основаного на принципах цивілізованих країн світу, опертих на парляментарно-демократичній системі.

На доказ цього є багато історичних документів і фактів, так наприклад, перша і друга конференції т. зв. Української Комуністичної партії відбулися не на Україні, а в Москві. Третя конференція була в Гомелі (Білорусія). На цій конференції українські делеґати складали лише 18 відс. делеґатських голосів. Учасники конференції признали, що „організація совєтської влади на Україні буде можливою лише з допомогою реґулярних військових сил, які мусять бути не місцевого (себто не українського — І. С.) походження". Автор Лихолат у своїй праці „Поразка націоналістичної контрреволюції в Україні" цитує Леніна: „Ми послали на Україну кращі сили... Зойк лунає від наших товаришів з України — нема кому будувати совєтської влади, нема апарата — скрізь спротив". Там же Ленін цілком виразно твердить, що „без відданого героїзму російських робітників і селян, які боролися на українських полях, не було б совєтів на Україні".

Ось чому терор став єдиною зброєю окупанта для запровадження большевицького режиму та утримання контролі; а терор, як говорив Троцький, є не що інше як продовження війни, лише в іншій формі. Для прикладу подамо повідомлення Раковського, голови маріонеткового совєтського уряду в Харкові, в якому він скаржився Ленінові, що „...криза революційних сил на Україні досить глибока... з'являються нові й нові 'атаманчики' із своїми відділами в Полтавській, Чернігівській, Київській та частково в Харківській губерніях, прочищаючи шлях для контрреволюції".

У 1921 році той же Раковський видав з наказу Москви спеціяльний декрет. Подаю лише окремі параграфи того декрету. В параграфі 1 наказано: „Всі, що виступають проти совєтського режиму, мають бути на місці розстріляні". В пар. 6: „Наказую, що у всіх місцевостях, де готуються до буржуазного повстання, негайно забрати закладників з-поміж заможних впливових кіл населення...' У параграфі 8: „У випадку участи селян у повстаннях проти комуністів або взагалі якоїсь акції проти совєтів, закладників негайно розстрілювати".

Продовження буде.

Стипендійна акція Союзу Українок Америки — студентам України

Уже від 1989 року серед стипендіятів СУА були студенти з України, яким пощастило поступити на навчання за кордоном. Деякі з них студіювали у ЗСА, Франції та Італії, а згодом і в інших країнах. Щедрі спонсори взяли їх під свою опіку, вплативши для них стипендії до Стипендійного фонду Союзу Українок Америки. У 1990 році збільшилася кількість українців у програмах обміну студентів у ЗСА, і тоді Стипендійна акція СУА долучилася до стипендійної складки для деяких із них. У 1991 році під опікою спонсорів СУА було 19 стипендіятів з України. У травні 1992 року перша стипендіятка з України Леся Ісаєвич, яку спонсорувала Меланія Банах та СУА, успішно закінчила студії в Турфс університеті. Олену Гандзяк-Влад, у програмі обміну студентів заходом проф. Леоніда Рудницького у Ля-Салль університеті, спонсорував д-р Стефан Стецура, а тепер опікуном є д-р Лідія Балтарович. Тепер й інші студенти з України втішаються спонсорами СУА не тільки на студіях у ЗСА, але також в інших країнах.

В Івано-Франківському Духовному інституті. У першому ряді: Анна Кравчук, М. Орися Яцусь та ректор Єпископ Іриней Білик, у другому ряді — семінаристи.

Анна Кравчук та М. Орися Яцусь зі студентами у Києві.

У жовтні 1992 року референтка стипендій Анна Кравчук та скарбничка комісії стипендій СУА М. Орися Яцусь були на Україні, де мали нагоду запізнатися з деякими студентами у Києві та Львові, а також відвідати Духовний інститут в Івано-Франківську. Там було обговорено критерії рекомендацій та обов'язки стипендіятів СУА з ректором, єпископом Іринеєм Біликом. Після одержання усіх потрібних документів прийнято рішення призначити 20 стипендій — десять студенткам та десять студентам цього інституту. Передбачається більше нових прохань, тому що там навчається понад 500 студентів.

У 1992 році Стипендійна акція СУА відзначила 25-річчя свого існування. Успіх цієї акції завдячуємо спонсорам та добродіям, які з великим довір'ям нас підтримують. За 1967—1991 роки Стипендійна акція Союзу Українок Америки виплатила 1,564,007 дол. стипендій сотням потребуючих українських учнів та студентів у Південній Америці та Европі. За останні три роки 123 стипендіяти стали професіоналами, деякі з них — священики та монахині з Бразилії — тепер працюють на Україні. Більшість стипендіятів живе у Бразилії, звідки почалася Стипендійна акція СУА в 1967 році. У Бразилії є багато українських гуртожитків для дівчат та семінарій для хлопців у містах, де виховуються та навчаються діти із сіл. Для багатьох із них — це єдина нагода здобути середню освіту, а потім і вищу. Це завдяки українському духовенству, під керівництвом якого є ці школи. Молодь також горнеться до суботніх шкіл та фолкльорних груп при церквах чи організаціях. У 1991 році українська мова стала обов'язковим предметом у державних школах штатів Парана та Санта Катерина, де кожний учень вивчатиме її впродовж восьми років середньої школи. Марія Магдалина Лозовий, яка була спонсорована 1-им Відділом СУА у середній школі, а з допомогою д-р Анни Самофал закінчила два факультети, є державним директором та інспектором відділу української мови. Більшість кваліфікованих учителів української мови також є колишніми стипендіятами СУА.

Велику виховну ролю відіграли українські інтернати, які існують понад 50 років. Саме у тих школах вивчення української мови було обов'язковим, а коли Стипендійна акція СУА започаткувала свою акцію у Бразилії 25 років тому, то знання української мови було обов'язком кожного стипендіята, бо рідною мовою листувалися зі своїми спонсорами та СУА. Це доказує, що українці, які поселилися у Бразилії, приділяли увагу збереженню рідної мови майже від самого початку проживання у тій країні. Ми радіємо таким великим досягненням українців у Бразилії та поздоровляємо їх із 100-літтям поселення.

Стипендійна акція СУА поширюється, і тепер під опікою спонсорів СУА є учні та студенти з різних країн, де живуть українці. Останнім часом, крім України, ми одержали нові прохання також з Польщі, Румунії, Хорватії та Македонії — колишньої Юґославії. Через воєнний стан у тій країні багато стипендіятів СУА розлучені зі своїми батьками, деякі навіть не мають контактів з ними. Це тривожний час для них, і тому ми мусимо подати їм фінансову та моральну підтримку. Ось уривок листа від хлопця, що вчиться у малій семінарії в Римі: „Бачите, прийшли часи, що ми, хлопці, мусимо самі знаходитися у світі. Але виростемо і ми, та поможемо своєму українському народові, який завжди терпів і ще терпить. Але прийдуть часи що це зміниться. Передаємо щиру подяку за дальшу поміч, на яку всі надіємось. Ваші семінаристи з Прнявору".

Стипендійна акція Союзу Українок Америки складає щиру подяку усім добродіям та спонсорам за довір'я та підтримку. В той же час звертаємося до людей доброї волі допомогти нам, допомогти українським дітям східних держав Европи, включно з Україною. СУА має статус неприбуткової організації у ЗСА, тому внески можна відтягнути від оподаткування. Грошові перекази просимо адресувати на UNWLAINC та присилати на адресу: UNWLAINC Scholarship Program PO Box 172 Holmdel, New Jersey 07733.

За інформаціями просимо телефонувати до Стипендійного бюра СУА: (908) 888-0494.

Анна Кравчук,
референтка стипендій СУА

Б. Клінтон...

(Закінчення зі стор. 1)

розв'язувати назрілі проблеми як вдома, так і за кордоном. Сьогодні не може існувати розмежування між внутрішньою і зовнішньою політикою. Світова економіка, охорона довкілля у світовому маштабі, проблема АІДС, гін озброєнь в багатьох країнах, — все це безпосередньо впливає на наше життя".

Розпочати оновлення Америки 42-ий Президент ЗСА плянує саме з Вашінґтону: „Щоб оновити Америку, ми мусимо повернути до життя нашу демократію. Наша чудова столиця, як і кожна столиця, що виникла на світанку цивілізації, нерідко ставала місцем інтриґ і брудних розрахунків. Можновладці вишукували для себе вигідні становища, когось зіштовхуючи з дороги, когось просуваючи, а тим часом цілком забували про потреби людей, чия тяжка праця відкрила нам всім дорогу до вершин влади. Американці заслуговують кращого життя. І сьогодні в цьому місті зібралися люди, котрі хочуть працювати краще. І тому я звертаюся до вас усіх — дозвольте нам переглянути нашу політику так, щоб влада і привілеї більше не заглушували голосу народу. Повернім столицю тим, кому вона належить!"

Завершуючи свою інавґураційну промову, Б. Клінтон сказав: „Сьогодні ми святкуємо початок тих змін, яких вимагають американці... Проголосувавши, ви зробили історичний вибір. Ви змінили обличчя Конґресу, президентства і самого політичного процесу".

Починаючи від 1977 року, церемонію заприсяження президента переводить голова Верховного суду. Всі інші церемонії інавґураційного дня — це традиція, що створювалася протягом майже двох сторіч. Більшість президентів воліли дотримувати того звичаю, що був започаткований Джорджем Вашінґтоном на першій інавґураційній церемонії в 1789 році в Ню Йорку, який був тоді тимчасовою столицею. Джордж Вашінґтон, промовивши присягу, поклав руку на Біблію і сказав: „Нехай поможе мені Бог!" Від того часу всі президенти присягали на Біблії і закінчували цими словами.

Дж. Вашінґтон започаткував ще одну традицію: він виступив з інавґураційною промовою і після нього це саме роблять всі без вийнятку президенти.

Перша інавґураційна церемонія у Вашінґтоні відбулася в 1801 році, коли на пост президента вступав Томас Джефферсон. Вона проходила всередині Капітолю. В 1809 році, коли присягав Джеймс Медісон, у програму інавґураційних врочистостей вперше додалася святкова парада, з того часу вона також стала обов'язковою.

В ПОНЕДІЛОК, 18-ГО СІЧНЯ, в Москві перед будинком міністерства закордонних справ Росії відбувся мітинґ, учасники якого виступали із закликами до російської спільноти підтримати Ірак і політику Саддама Гуссейна. Ініціятором мітинґу була якась нова „Партія відродження", котра своєю метою проголосила „відновлення єдиної Росії в її історичних кордонах". На мітинґу виступив лідер російських ліберальних демократів Владімір Жіріновський. Він знову лякав москвичів „американською загрозою і третьою світовою війною".

У ВІВТОРОК, 19-ГО СІЧНЯ, канцлер Німеччини Гельмут Коль повідомив про остаточний склад свого нового кабінету міністрів. Серед 16 членів кабінету нових є чотири міністри. Троє їхніх попередників зрезиґнували добровільно, а один був змушений до того канцлером. Найповажнішою заміною в уряді є новий міністер економіки — колишній екзекутивний директор німецької філії американського Ситібанку Ґюнтер Рексродт.

В пам'ять д-ра П. Сидора

Св. п. д-р П. Сидор.

Дня 17-го червня 1992 року відійшов у вічність з волі Всевишнього найдорожчий муж, батько, вуйко і шваґер та добрий приятель багатьох людей св. п. меценат, д-р права та д-р медицини Павло Сидор.

Д-р П. Сидор народився 29-го серпня 1915 року в селі Лука Мала, повіт Скалат, над Збручем, в сім'ї січового стрільця Михайла і Анни з дому Шлапак. Родинний дім передав йому ще з молодих літ любов до свого народу, якому він вірно служив продовж цілого життя.

Покійний був завжди прикладним лікарем та громадянином. Він довголітній член Управи Українського Лікарського Товариства в Чикаґо та інших церковно-громадських установ.

Він розумів, що Україні можна помагати збройно, політично, але також вільною українською наукою, головно в Америці, щоб спростувати ворожі наклепи на Україну. В тому напрямі він допомагав українським студіям в Гарварді, будучи шкільним товаришем проф. Омеляна Пріцака. Д-р П. Сидор став визначним меценатом українських студій при Гарвардському університеті, жертвуючи на розвиток української вільної науки суму 10,000 дол.

Д-р П. Сидор боровся і збройно за волю України. Він вступив до Української Дивізії „Галичина" та брав участь в боях під Бродами. Там був ранений і при Божій помочі та завдяки добрим побратимам вдалось йому вийти з оточення.

Покійний Павло дбав завжди за родинні зв'язки та теплі відносини. Був веселої та легкої вдачі. Радо помагав тим, хто потребував допомоги. Він радів єдністю громади на релігійно-національному полі, але важко переживав всякі свари та роздори. Він невимовно радів проголошенням самостійности України 24-го серпня 1991 року.

Похорони покійного д-ра Павла відбувалися в каплиці Музики та в катедрі св. о. Миколая. Похоронений на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо 20-го червня 1992 року.

Три покоління Сидорів є членами УНС.

Св. п. д-р П. Сидор залишив у глибокому смутку дружину д-р Юлію, сина мгр Олега, дочку д-р Наталію з мужем д-ром Давидом Тейлером та донею Юсею, шваґра Миколу й Ірину Ракушів з Фльориди, родину в Україні та добрих друзів побратимів.

Степан Ґоляш

До століття проф. І. Гаврилюк-Заячківської

Проф. І. Гаврилюк-Заячківська

Мало людей є на світі, яких Господь наділив особливою ласкою довголіття — дожити до пізнього віку — „дев'ятдесятки", а то і „сотки". А ще менше з них користуються в старості духовною та фізичною силою і їхніми спроможностями і бути успішними, продуктивними та конструктивними. На старості літ вони творили і зіставили по собі неабиякий духовний дорібок.

З історії людства можна б згадати таких державних мужів як Черчіл в Англії, Аденавер в Німеччині та Де Голь у Франції. Композиторі і музики Тосканіні, наш Людкевич, Андреас Сеґовія та малярі Пікассо й інші видали найкращі твори якраз у пізньому віці. Наша письменниця Ольга Дучимінська була засуджена в 1949 році на 25 років каторги в Сибірі і померла в Україні у віці 105 років. Треба згадати і нашого редактора Івана Кедрина. Читаючи його передові статті в часописі „Свобода", можна подивляти феноменальну пам'ять і знання. А йому 96 років. Слід згадати нашого Патріярха УКЦеркви Йосифа Сліпого, який після 18-літнього ув'язнення і заслання в Сибірі виявив стільки енергії та високих прикмет духу, створив так багато епохальних справ і був активним до останніх хвилин його багатогранного 92-літнього життя. Також треба відзначити і подиву гідну силу та спроможності і активність Патріярха УПЦеркви Мстислава, тепер у віці 94 років.

Помиляються ті, що ідентифікують старість з фізичною неміччю і недоумкістю Німецький письменник висловлюється, що молодість і старість це фази одного і того самого процесу. В житті практично бачимо, що існують серед нас старші але повні молодого запалу, вдумливости і ентузіязму, а побіч них і молодими літами, але „старці" духом. Старіння — це не сивий волос і зморшки, але передовсім психічний стан та загальне збайдужіння. Вони роздумують, що все, що було, проминуло безповоротно „з вітром" і ніколи не вернеться.

Думаю, що в нашій діяспорі проф. Ірина Гаврилюк-Заячківська є найстаршою і найбільш заслуженою піаністкою, акомпаньяторкою і учителькою гри на фортепіяні. Вона тепер, у віці під „сотку" виявляє неймовірні фізичні і духовні можливості, ходить без палички і щоденно грає на своєму улюбленому фортепіяні. Щонеділі і в свята вона є в церкві та приймає Св. Причастя. Я особливо мав приємність і шану працювати багато років з проф. І. Гаврилюк, виступати з нею як соліст-баритон на концертах та імпрезах і в награнні нашої спільної платівки „Тут весни розквітли мої..." Ця платівка появилася на музичному ринку років 12 тому і розійшлася з великим успіхом (вона охоплювала коло 20 пісень). Я мав змогу пізнати, спостерігати і подивляти музикальну і багату натуру цієї людини та надзвичайне прив'язання і відданість нашій церкві і нашому нескореному народові. Мушу признатися, що проф. Гаврилюк була промотором і надхненням у награнні згаданої платівки, а також багатьох імпрез і музичних виступів на різних місцях її праці. Проф. Гаврилюк цінують також такі прикмети як працьовитість, послідовність і точність. Вона скромно про себе висловлюється і підкреслює, що її життя — це музика.

Вона виховала десятки піяністів, вчила їх не тільки гри на фортепіяні та розуміння музичного мистецтва, але й любови до нашої церкви і народу, виховуючи нашу молодь в різних аспектах.

Проф. Ірина Гаврилюк-Заячківська є дочкою о. декана Олександра і Станіслави зі Сеньковських. Вже п'ятирічною дитиною вона почала вчитися гри на фортепіяні, а дев'ятилітньою з великим успіхом акомпаньювала відомому академічному хорові „Бандурист" зі Львова на концерті у Збаражі, Галичина. В 1911 році Ірина Заячківська закінчила музичну школу гри на фортепіяні в Тернополі і отримала диплом консерваторії у Львові. Вона закінчила також вчительський семінар та вчилася гри на скрипці у проф. Солецького, а теорії співу — в Ольги Рибак. Великою трагедією для Ірини була передчасна смерть її улюбленої матері. Ще під час студій Ірина Заячківська була постійною акомпаньяторкою тернопільського хору „Боян" і грала на фортепіяні на різних концертах та імпрезах, а також виступала з такими співаками, як Голинський, Гарасевич, Красноперa. Життєвий шлях Ірини Заячківської не був легким. В червні 1914 р. вона вийшла заміж за д-ра Григорія Ракочого, адвоката у Збаражі. Після кількох місяців подружнього життя д-р Ракочий був покликаний спочатку на військові вправи, а потім як старшина до австрійської армії. Після повернення на короткий час додому зголосився добровольцем до Української Галицької Армії, в „чотирикутнику смерти" захворів на плямистий тиф і помер в Ободівці 10-го лютого 1920 року. Ірина з малим синочком Романом залишилися в батьків в Збаражі. Вона дуже пережила смерть свого молодого подруга, а розраду знаходила в музиці і грі на піяно.

Серед тих невідрадних обставин почалася її правдива й інтенсивна музична і педагогічна праця і кар'єра. У Збаражі організовує смичкову оркестру і аматорський гурток. Приготовляє оперу „Запорожець за Дунаєм" і успішно роз'їжджає і концертує. Працює над піднесенням культури і любови до рідної пісні та музики.

Згодом виходить вдруге заміж за лікаря д-ра Андрія Гаврилюка. Познайомилася з ним в обставинах хвороби її сина Романа. Опісля в них народився син Богдан. З вибухом Другої світової війни родина Гаврилюків виїхала до Горлиць, а син Богдан, студент політехніки, розпрощався з батьками і вступив в ряди УПА, де і загинув смертю героя — за рідний край і свій народ. На еміґрації в Німеччині Ірина продовжує музично-педагогічну кар'єру. Бере активну участь в численних концертах як визначна солістка і акомпаньяторка. Співпрацює у вокальній студії проф. Доментія Йохи-Березенця. На новому місці поселення в ЗСА, в Дітройті, а потім в Коговзі, Н. Й, продовжує давати лекції гри на піяно. В 1958 році постигло Ірину нове горе — втрата чоловіка. В Коговзі замешкав і її син інж. Роман Ракочий з дружиною та сином і донею. Інж. Роман Ракочий є відомим суспільним діячем, а з рамени УНСоюзу організує спортові, тенісові ігри на Союзівці. До речі, сам він є добрим тенісистом як і його родина. Доня недавно вийшла заміж за світової слави гокеїста Крушельницького. Згодом Ірина переїжджає до своєї сестри Голінатої, вдови по о. деканові Голінатому в Клівленді, Огайо. Дотепер проживає в домі Володимири Небеш, дочки Голінатої і вдові по судді Степанові Небешеві у Клівленді, Огайо. Тут знову включається в громадське і музичне життя Клівленду та провадить школу гри на фортепіяні. Виступає часто як солістка і знаменита акомпаньяторка. Між іншим, часто акомпаньювала авторові цих рядків у його сольових, вокальних виступах на концертах та імпрезах. Виступала бравурно і з великим успіхом з хором ім. Тараса Шевченка у Клівленді під батутою відомого диригента і композитора проф. Ярослава Барнича та акомпаньювала і брала активну участь у приготовленні та пізніше у виставах і турне опери „Запорожець за Дунаєм". Ця опера зі запрошеними солістами і хор (коло 100 співаків) дебютували у Клівленді, Ню Йорку, Філядельфії, Дітройті, Чикаґо і Торонто з великим успіхом. Як бачимо, проф. Ірина Гаврилюк-Заячківська не змарнувала часу, а свої таланти і працю використала і всецілο віддала на службу Богові, своєму народові і молоді. В цьому і полягає ціль життя людини.

Д-р Володимир Боднар

Вдячні „Думці"

З почуттям радости вітали парафіяни української католицької церкви св. Юра у Ню Йорку хор „Думка" з Києва, який відвідав нашу святиню в неділю, 20-го грудня. Хор „Думка" взяв участь у Службі Божій. Духовенство церкви св. Юра і парафіяни, присутні на Службі Божій, були зачаровані чудовими голосами хористів і мелодіями, які переносили нас у рідний край.

Ми щиро вдячні проводові церкви св. Юра за те, що запросив хористів „Думки", чим з'єднав нас, братів і сестер поза Україною, з рідним краєм.

Всі ми, присутні на Службі Божій у неділю, 20-го грудня, шлемо хористам „Думки" сердечну подяку за чудовий спів і просимо вітати від нас братів і сестер в Україні.

Після Св. Літургії голова парафіяльного хору при церкві св. Юра Микола Кузик подякував диригентові київського хору „Думка" Євгенові Савчукові та всім хористам за чудовий спів, а хористи Марія П'ятка і Володимира Харук вручили гостям подарунки від парафіяльного хору, яким диригує маестро Андрій Добрянський.

Парафіянин

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СТЕПАН ОСИКА член УНС Відділу 379-го Т-ва ім. св. Юрія в Чикаґо, Ілл. помер 23-го грудня 1992 року на 72-му році життя. Народжений на Львівщині, Україна. Членом УНС став 1957 року. Залишив у смутку дружину Катерину, дочку Віру з мужем і 2-ма дітьми, сина Михайла з дружиною і сином, родину Бернацьких, Катрусю Куляс — похресницю, сестру в Арґентині, сестру в Україні, кузина в Колорадо та дальшу родину в Чикаґо і в Україні. Похорон відбувся 29-го грудня 1992 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Ґоляш, секр.

МАРІЯ НЕЧИПОРУК член УНС Відд. 360-го Т-ва „Пласт" в Баффало, Н.Й. померла 2-го жовтня 1992 року на 81-му році життя. Нар. 1911 року на Україні, членом стала 1950 року. Залишила у смутку мужа Семена, дві доньки: Людмилу і Лесю, зятя Богдана, внучку Лесю з мужем Орестом, та дві правнучки Лізу і Лору. Похорон відбувся 5-го жовтня 1992 року на цвинтарі св. Матея в Баффало, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Осип Гаврилюк, секр.

АДАМ МАСЛЯК член УНС Відд. 209-го ім. св. Михаїла в Картерет, Н. Дж. помер 9-го грудня 1992 року на 77-му році життя. Нар. 31-го грудня 1915 року в селі Монастирець, Україна. Членом УНС став 1969 року. Залишив у смутку дружину Александру, синів Ярослава і Петра, дві дочки — Галину і Анну з мужем Йосифом, 3-ох внуків і брата Петра в Україні. Похорон відбувся в суботу 12-го грудня 1992 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Ірина Пендер, секр.

МИКОЛА КОВАЛЕВСЬКИЙ член УНС Відд. 58-го в Ютиці-Ремсен, Н. Й. помер 11-го грудня 1992 року на 74-му році життя. Нар. 1918 року в Україні на Харківщині. Членом УНС став 1971 року. Залишив у смутку дружину Марію (з дому Яковенко), сина Володимира з дружиною Елен, дві доньки, Людмилу з мужем Іваном, Олю з мужем Ератом; внуків: Михайла Тараса, Адріяна, Дам'яна, Миколу, Олеся та внучку Катрусю. Похорон відбувся 13-го грудня 1992 року на цвинтарі Укр. православної церкви в Ютиці-Вайтставн, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Марія Ковалевська, секр.

СТЕПАН ЦЕБЕНКО член УНС Відд. 147-го Т-ва ім. св. Михаїла в Аллентавн, Па. помер 25-го листопада 1992 року на 73-му році життя. Нар. 15-го липня 1919 року в Аллентавні, Па. Членом УНС став 1937 року. Залишив у смутку дружину Марґарету (Шляхта) Цебенко, сина Стефана, дочку Розалію Паркінсон з мужем д-ром Вілліямом і двоє внуків. Похорон відбувся 30-го листопада 1992 року на цвинтарі св. Михаїла у Вайтгол Тавншип, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Дженіс Мілінічик, секр.

СТЕПАН САВЧУК член УНС Відд. 20-го Т-ва „Згода" в Воррен, Миш. помер 3-го грудня 1992 року на 79-му році життя. Нар. 14-го січня 1913 року в Кумах, Золочівський повіт, Україна. Членом УНС став 1958 року. Залишив у смутку дружину Валентину, доні Віру і Рому, зятів Ол. Алантас і Юрка Фіґач; внуків Лору, Христю, Лесю і Віктора. Похорон відбувся 7-го грудня 1992 року на цвинтарі Вудловн в Дітройті, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Р. Куропась, секр.

РІЗНЕ

РОЗШУКУЄТЬСЯ
РУКОПИС СПОГАДІВ о. КУЗЬМИ ВАСИЛЯ
родом з с. Романівки Тернопільського району, Тернопільської обл., капеляна УПА, що упокоївся 7 листопада 1963 р. в м. Вінніпеґу в Домі Пресвятої Родини, яким провадять сестри Служебниці. Писати на адресу:
Тернопільська обл.
Тернопільський р-н
с. Романівка
Кузьма Анна Іванівна

ВЕЛЬМИШАНОВНІ ЧИТАЧІ „СВОБОДИ"!

Звертаємося до вас з великим проханням допомогти нам скомплектувати Альманахи УН-Союзу. Це найстарший український альманах, що виходив і виходить в Америці.

Нам бракують такі роки: 1897, 1901, 1902, 1903, 1904, 1906, 1921.

Якщо хтось з читачів мав би такі числа, просимо ласкаво надіслати нам, а ми готові за них заплатити бажану ціну, або дозволити нам зробити копії з них.

Редакція „СВОБОДИ"

РОЗШУКИ

Заїка Жанна Олександрівна (дівоче прізвище Горбач) розшукує
НАЩАДКІВ ГОРБАЧА,
які живуть в Америці, а прадід із м. Полонного, Україна. Писати на адресу:
252028, м. Київ
Проспект Науки, 42, корпус 11, кв. 29
Заїка Жанна Олександрівна
Тел. 265-83-64